

EL LLENGUATGE

A terra

El substantiu *terra*, mot del gènere femení, és usat com un mot del masculí quan hom li atribueix un valor equivalent al que té, en certs casos, el substantiu castellà «suelo». El Diccionari Fabra, com si obeís a un escrúpol a declarar que *terra* pot ésser un mot del masculí, diu que en aquest cas pren l'article *el*. El fet, però, és que si usem el substantiu *terra* amb l'article *el* i acompanyat d'un adjectiu, aquest revesteix també la forma del masculí, i que admet igualment les formes masculines de l'article indefinit, dels demostratius, etc.: *un terra molt brut*. No hi ha dubte, però, que aquest ús de *terra*, com un mot del masculí, és més aviat reduït, i que en cap cas no li hem de donar la mateixa extensió que té el mot del castellà «suelo», cosa a què ens podríem sentir temptats considerant l'ús escàs que coneix el seu mot corresponent català, *sòl*, utilitzat avui únicament com a terme de geologia. Llegim, així, en un article d'investigació històrica, la frase «da qualificació del terra agrícola», amb un ús de *terra* com a mot del masculí que ni correspon a la llengua real ni a les definicions dels diccionaris. Segons el Fabra, en el cas que comentem *terra* significa únicament «paviment o altre sobre què estem, caminem, etc.».

Cal tenir en compte, d'altra banda, que com tendint a aquesta limitació de l'ús de *terra* com un mot del masculí, el llenguatge popular recorre en molts casos a l'expressió adverbial *a terra*, no únicament en aquells en què ja és propi, perquè el sentit de la frase reclama aquest ús adverbial, com quan diem *Va caure a terra* o *Debau-ho a terra*, sinó també quan el verb demanaria més aviat un complement directe i fins i tot quan allò que convé és indicar el seu subjecte. Així, al costat, és cert, de frases com *S'ha de netejar el terra* i *El terra és molt brut*, són potser més habituals les construccions *S'ha de netejar a terra* i *Es molt brut, a terra*, en la primera de les quals el verb és usat amb un valor absolut i en la segona impersonalment. De fet, les construccions d'aquest tipus no són pas exclusives d'aquest cas, volem dir, amb l'expressió adverbial *a terra*, sinó que les trobem amb locucions adverbials anàlogues, formades amb un substantiu que indica lloc, com és ara *Es gran, a casa teva* o *Es bonic, a muntanya*, construccions que podem considerar mancades de subjecte, anàlogues a les del tipus *Plou, Nevava, Està nívol*, etc.

Albert Jané